

Nasjonalt senter for traumatologi, NKT-Traumes anbefaling om transport av pasienter med penetrerende skade og ikke-kontrollerbar blødning

For pasienter med penetrerende skader i sentrale kroppsavsnitt er dødsårsaken oftest blødninger som ikke kan kontrolleres uten kirurgi. Disse pasienters eneste sjanse er derfor rask transport til kirurgisk behandling. Fri luftvei, blodtransfusjon, hypotermiproylaks og eventuelt dren i brysthulen øker sjansene for overlevelse.

Som hovedregel vil hendelser med denne typen skader bli varslet til både helse (AMK) og politiet, eventuelt trippelvarslet til også brann & redning, og ambulanse rykker ut for å ivareta pasientbehandling og transport inn til akutt sykehus med traumefunksjon. I noen tilfeller vil likevel politi og/eller brann kunne være fremme på et hendelsessted før ambulansetjenesten.

Nasjonalt senter for traumatologi, NKT-Traume anbefaler derfor at prehospitaltjenester (AMK/ambulansetjenesten) i samarbeid med politi og brann utarbeider lokale prosedyrer for å sikre raskest mulig transport av pasienter med livstruende penetrerende skader til nærmeste akutt sykehus eller traumesenter («load-and-go»).

En lokal load-and-go prosedyre bør forankres mellom prehospitaltjenester og politi/redningstjeneste. Vi anbefaler at prosedyren klargjør når slik transport er aktuell:

- Pasienter med penetrerende skader i hals, bryst og/eller mage.
- Pasienten puster selv.
- Ytre blødninger er stanset.
- Det er en vesentlig tidsgevinst ved ikke å avvente at ambulanse ankommer.
- Pasienten kan leires og overvåkes i politi- eller brannbilen på en slik måte at man kan sikre at han/hun har frie luftveier under hele transporten.
- Pasienten og ledsageren kan innfestes/sikres på en slik måte at man reduserer risikoen for skade både på pasient og ledsager under transport (Hvis dette ikke er mulig MÅ farten tilpasses dette).

Under slik pasienttransport bør politi, evt. brann, ambulanse og AMK så langt det praktisk er mulig kommunisere i felles talegruppe for å formidle endringer i pasientens tilstand og eventuelt innhente helsefaglige råd om destinasjon og overvåknings- og behandlingstiltak.

- Pasienten må overvåkes av en tjenesteperson under transport (våkenhet, pust, og fortsatt kontroll på ytre blødninger)
- Endret pasientstatus må formidles videre til AMK/ambulanse

Når load-and-go er igangsatt bør det vurderes nøye om transporten skal stoppe selv om den møter en ambulanse/legebil/legeheliokopter på vei mot sykehuset. Transfusjon med blod under transport, oksygen

samt avlastning av trykk i brysthulen kan være grunner for å stanse transport, dette avklares i felles talegruppe. Høyeste medisinske kompetanse i den aktuelle hendelse har som vanlig ansvar og myndighet for medisinske beslutninger.